

Helsingfors/Mariehamn 4.5.2021**Nr 23/21****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
24.3.2021, nr 51/2021.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av landskapslagen om tobak och relaterade produkter, antagen av lagtinget 24.3.2021.**Landskapslagens bakgrund och huvudsakliga innehåll**

Lagtinget antog 27.5.2020 landskapslagen om ändring av landskapslagen om tobak och relaterade produkter. I enlighet med Högsta domstolens utlåtande 16.9.2020, OH 2020/162, förordnade republikens president i beslut 2.10.2020 att nämnda landskapslag till vissa delar skulle förordnas att förfalla. Föreliggande landskapslag innehåller nya bestämmelser istället för dem som konstaterades utgöra behörighetsöverskridningar.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen gäller landskapets myndigheter, hälso- och sjukvård samt näringsverksamhet på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1, 12 och 22 punkterna i självstyrelselagen för Åland, med vissa undantag varom nu inte är fråga.

Landskapslagen innehåller inslag som berör marknadsföring och konsumentskydd, på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer riket enligt 27 § 10 punkten i självstyrelselagen. Med beaktande av det sammanhang i vilka ifrågavarande bestämmelser förekommer är de emellertid att hänföra till näringsrätten.

Landskapslagen innehåller även bestämmelser som berör rättsområdet standardisering, på vilket område lagstiftningsbehörigheten tillkommer riket enligt 27 § 19 punkten i självstyrelselagen. Enligt

Ålandsdelegationens uppfattning har detta beaktats i landskapslagen.

Bestämmelser av rikslagstiftningsnatur kan med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagstiftningen.

Landskapslagen, liksom den av lagtinget 27.5.2020 antagna landskapslagen, föranleds av EU-kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/574 om tekniska standarder för inrättande och drift av ett spårbarhetssystem för tobaksprodukter (nedan spårbarhetsförordningen). Enligt artikel 3.1. i spårbarhetsförordningen ska varje medlemsstat utnämna en enhet (s.k. id-utfärdare) med ansvar för att generera och utfärda unika identitetsmärkningar. I enlighet med artikel 3.6. ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om utnämningen av id-utfärdaren. Av detta och i övrigt framgår det av spårbarhetsförordningen att meningen med systemet är att det finns enbart en id-utfärdare för varje medlemsstat. Enligt 59b § 3 mom. i självstyrelselagen ankommer det på riket att utse förvaltningsmyndigheten om medlemsstaterna enligt unionsrätten får utse endast en myndighet. I utlåtandet 16.9.2020 ansåg Högsta domstolen att fastän en id-utfärdare inte är en förvaltningsmyndighet utan har offentliga förvaltningsuppgifter såsom 124 § i grundlagen reglerar ska utnämmandet av en id-utfärdare, med beaktande av id-utfärdarens uppgifter samt kravet på dess oberoende och opartiskhet, i självstyrelselagens systematik jämföras med ett sådant utseende av en förvaltningsmyndighet som avses i 59b § 3 mom. i självstyrelselagen. Trots detta hade de bestämmelser som förordnades att förfalla antingen formulerats så att det skulle höra till landskapsregeringens uppgifter att förordna id-utfärdaren för landskapets del eller så innehöll de hänvisningar till sådana felaktiga bestämmelser. I föreliggande landskapslag refereras det därför i stället till behörig id-utfärdare, det vill säga till det förvaltningsorgan som riket har utnämnt till uppgiften, istället för till landskapets id-utfärdare.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Pellonpää och Suviranta.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare